

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

від _____ № _____

ПОЛОЖЕННЯ

про функціональну підсистему захисту сільськогосподарських рослин і тварин єдиної державної системи цивільного захисту

1. Це Положення визначає основи створення функціональної підсистеми захисту сільськогосподарських рослин і тварин єдиної державної системи цивільного захисту (далі – функціональна підсистема), її склад, завдання, рівні та її функціонування.

2. У цьому Положенні вживаються такі терміни:

функціональна підсистема – складова частина єдиної державної системи цивільного захисту, до якої входять органи управління функціональної підсистеми та підпорядковані їм сили, підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Держпродспоживслужба) з відповідними силами і засобами, які виконують завдання цивільного захисту.

об'єкти функціональної підсистеми – майно, території і об'єкти територіальних органів, регіональних служб державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні та транспорті, підприємств, установ та організацій що належать до сфери управління Держпродспоживслужби;

Орган управління функціональної підсистеми – структурні підрозділи Держпродспоживслужби та її територіальних органів, призначені відповідно до своїх повноважень для безпосереднього керівництва діяльністю функціональної підсистеми відповідного рівня.

Інші терміни вживаються у значенні, викладеному в Кодексі цивільного захисту України, законів України: «Про захист рослин», «Про пестициди і агрохімікати», «Про карантин рослин», «Про ветеринарну медицину», «Про

державний контроль за дотримання законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин», постановах Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11 «Про затвердження положення про єдину державну систему цивільного захисту», від 11 березня 2015 року №101 «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту» та від 02 вересня 2015 року № 667 «Про затвердження положення про Держпродспоживслужбу» інших нормативно-правових актах України, які регламентують діяльність центральних органів виконавчої влади щодо реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.

3. Метою створення функціональної підсистеми є захист населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період, зменшення матеріальних втрат у разі їх виникнення на об'єктах функціональної підсистеми.

4. Функціональна підсистема у своїй діяльності керується Конституцією України, Кодексом цивільного захисту України, законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами з питань цивільного захисту сільськогосподарських рослин і тварин і цим Положенням.

5. Завданнями функціональної підсистеми є:

1) здійснення заходів цивільного захисту на об'єктах функціональної підсистеми;

2) забезпечення готовності підпорядкованих сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації, здійснення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій або небезпечних подій на об'єктах функціональної підсистеми;

3) організація та проведення моніторингу і прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій та їх розвитку, визначення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

4) своєчасне і достовірне інформування заінтересованих органів виконавчої влади та населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

5) проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

6) забезпечення планування заходів цивільного захисту;

7) проведення навчань (тренування) органів управління функціональної підсистеми та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, які проводяться згідно плану основних заходів цивільного захисту Держпродспоживслужби на відповідний рік;

8) розроблення та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення сталого функціонування об'єктів функціональної підсистеми;

9) навчання працівників об'єктів функціональної підсистеми щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації;

10) здійснення заходів щодо укриття працівників об'єктів функціональної підсистеми у захисних спорудах цивільного захисту;

11) участь у розробленні загальнодержавних нормативно-правових актів, а також норм, правил та стандартів з питань запобігання надзвичайним ситуаціям на об'єктах функціональної підсистеми, виконання галузевих програм і планів з питань цивільного захисту;

12) охорона території України від занесення з території інших держав або з карантинної зони збудників карантинних та шкідливих організмів;

13) пропуск через митний кордон України тварин, продуктів тваринного походження, готових харчових продуктів, сировини тваринного походження, кормів тваринного та рослинного походження, кормових добавок, штамів мікроорганізмів, засобів захисту тварин, засобів ветеринарної медицини;

14) своєчасне виявлення, локалізація і ліквідація карантинних та шкідливих організмів;

15) визначення порядку завезення і використання насіння, рослин і продукції рослинного походження з-за кордону, їх перевезення на території України і за її межами за узгодженням національними організаціями захисту рослин тих країн, з якими Україна має договори, на підставі конвенції або угоди про співробітництво;

16) вивчення видового складу, біології та екології карантинних та інших шкідливих організмів, які відсутні на території країни, розробка прогнозу їх поширення з метою запобігання завезення, де вони можуть завдати збитків;

17) проведення фітосанітарної експертизи (аналізів) об'єктів, видача документів дозвільного характеру на імпорт насіння, рослин та продукції рослинного походження;

18) здійснення контролю за додержанням законодавства про карантин рослин, у тому числі при укладанні договорів (контрактів) на завезення з-за кордону продукції рослинного походження;

19) державний контроль за проведенням фітосанітарних заходів об'єктами функціональної підсистеми;

20) профілактика, діагностика та лікування інфекційних, інвазійних і незаразних хвороб тварин і рослин;

21) захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей;

22) ветеринарно-санітарна експертиза продуктів і сировини тваринного походження, а на ринках також і продуктів рослинного походження, що призначаються для харчування людей, годівлі тварин і подальшої переробки;

23) контроль за якістю засобів захисту ветеринарної медицини та кормових добавок;

24) бактеріологічний, радіологічний і токсикологічний контроль продуктів тваринного і рослинного походження на ринках, м'ясокомбінатах, у холодильниках та на базах заготівлі, зберігання і реалізації харчових продуктів тощо;

25) проведення ветеринарно-санітарної експертизи продуктів і сировини тваринного і рослинного походження, тварин, кормів, преміксів, що призначаються для харчування людей, годівлі тварин і подальшої переробки,

засобів захисту тварин у разі їх експорту та імпорту;

26) проведення невідкладних робіт щодо ліквідації надзвичайних ситуацій;

27) забезпечення готовності структурних підрозділів, підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

28) збирання й аналітичне опрацювання інформації про надзвичайні ситуації, видання інформаційних матеріалів з питань захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій (епізоотій, масових отруень, епіфітотій);

29) прогнозування й оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій, визначення на основі прогнозу потреби в силах, засобах, матеріальних та фінансових ресурсах;

30) створення, раціональне збереження і використання резерву матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

31) інші завдання, визначені законодавством.

6. Безпосереднє керівництво функціональною підсистемою здійснюється Міністром розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України через Голову Держпродспоживслужби.

7. До складу функціональної підсистеми захисту сільськогосподарських рослин і тварин входять органи управління та сили цивільного захисту об'єктів функціональної підсистеми.

8. Постійно діючими органами управління функціональної підсистеми є:
на державному рівні – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Держпродспоживслужба;

на регіональному рівні – територіальні органи Держпродспоживслужби обласного рівня;

на об'єктовому рівні – керівництво об'єктів функціональної підсистеми та їх уповноважені особи з питань цивільного захисту.

на місцевому рівні – структурні підрозділи головних управлінь Держпродспоживслужби та районні/міжрайонні лабораторії Держпродспоживслужби.

9. Для забезпечення управління у режимі повсякденного функціонування органами управління та силами цивільного захисту, координації їх дій, здійснення цілодобового чергування та забезпечення функціонування підсистеми збору, оброблення, узагальнення та аналізу інформації про обстановку в районах виникнення надзвичайних ситуацій функціонують:

на державному рівні – оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби Держпродспоживслужби;

на регіональному рівні – оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби територіальних органів Держпродспоживслужби (у разі їх утворення);

на об'єктовому рівні – чергові (диспетчерські) служби об'єктів функціональної підсистеми (у разі їх утворення).

Для забезпечення сталого управління та реалізації функцій, передбачених на особливий період Держпродспоживслужбою використовується державна система пунктів управління. У разі виникнення надзвичайних ситуацій до роботи центрів управління в надзвичайних ситуаціях залучаються представники заінтересованих органів державної влади згідно з затвердженими мобілізаційними планами.

10. Для управління функціональною підсистемою використовуються телекомунікаційні мережі загального користування і спеціального призначення, а також державна система урядового зв'язку.

11. До сил цивільного захисту функціональної підсистеми належать:
 об'єктові формування цивільного захисту;
 галузева спеціалізована служба цивільного захисту сільськогосподарських тварин і рослин;
 територіальні та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту сільськогосподарських тварин і рослин;
 добровільні формування цивільного захисту;
 групи радіаційного спостереження і дозиметричного контролю;
 групи хімічного спостереження і контролю;
 групи епідеміологічного спостереження і контролю;
 дезінфекційні бригади;
 інші формування цивільного захисту.

Організаційна структура формувань цивільного захисту, їх кількісний та якісний склад визначаються керівниками об'єктів функціональної підсистеми.

Забезпечення формувань цивільного захисту необхідними матеріально-технічними засобами, засобами індивідуального захисту та приладами відповідно до встановлених норм здійснюється відповідно до розрахунків у порядку, передбаченому чинним законодавством.

Залучення сил цивільного захисту до дій за призначенням здійснюється згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації, планами взаємодії органів управління та сил цивільного захисту у разі виникнення надзвичайних ситуацій, планами локалізації і ліквідації наслідків аварійних ситуацій і аварій, а також планами цивільного захисту на особливий період.

Облік сил та засобів цивільного захисту функціональної підсистеми, якими вона укомплектована веде Сектор мобілізаційної роботи та цивільного захисту Держпродспоживслужби. Їх кількість щороку уточнюються.

12. Залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, для функціональної підсистеми встановлюється один із таких режимів функціонування:

- режим повсякденного функціонування;
- режим підвищеної готовності;

режим надзвичайної ситуації;
режим надзвичайного стану.

Режими функціонування функціональної підсистеми встановлюються відповідно до статей 11—15 Кодексу цивільного захисту України, заходи з їх реалізації визначаються відповідно до Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11.

13. В особливий період функціональна підсистема здійснює заходи відповідно до вимог Конституції України, Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються вимогами Законів України «Про правовий режим воєнного стану», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», інших нормативно-правових актів України, планів цивільного захисту на особливий період.

14. Функціональна підсистема провадить свою діяльність відповідно до планів основних заходів цивільного захисту на відповідний рік. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації відповідного рівня. У надзвичайних ситуаціях регіонального, місцевого та об'єктового рівнів сили і засоби функціональної підсистеми залучаються та підпорядковуються керівнику робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій за погодженням із Держпродспоживслужбою (територіальним органом Держпродспоживслужби) в межах, що не суперечать законодавству.

15. Основними завданнями, що виконуються функціональною підсистемою, є:

1) у режимі повсякденного функціонування:

забезпечення спостереження, здійснення контролю за станом розповсюджені шкідників хвороб та бур'янів і небезпечних процесів, що можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми.

забезпечення здійснення планування заходів цивільного захисту;

підтримання готовності до негайного використання людських та матеріально-технічних ресурсів для зменшення збитків та витрат у разі виникнення надзвичайних ситуацій;

створення спеціалізованих підрозділів та їх підготовка до дій за призначенням;

розроблення і виконання цільових та науково-технічних програм запобігання виникненню надзвичайних ситуацій і зменшення можливих втрат;

здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми, забезпечення безпеки та захисту населення і територій від таких ситуацій, а також заходів щодо підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми;

забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми до дій за призначенням;

організація підготовки фахівців цивільного захисту, підготовка керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів щодо цивільного захисту, навчання населення діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

створення і поновлення матеріальних резервів для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

організація та проведення моніторингу надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми, визначення ризиків їх виникнення;

підтримання у готовності систем оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми;

2) у режимі підвищеної готовності:

здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми, а також працівників об'єктів функціональної підсистеми про загрозу виникнення надзвичайної ситуації та інформування їх про дії у можливій зоні надзвичайної ситуації;

формування оперативних груп для виявлення причин погіршення обставин та підготовки пропозицій щодо її нормалізації;

уточнення (у разі потреби) планів реагування на надзвичайні ситуації, здійснення заходів щодо запобігання їх виникненню;

уточнення та здійснення заходів щодо захисту працівників об'єктів функціональної підсистеми від можливих надзвичайних ситуацій на них;

приведення у готовність наявних сил і засобів цивільного захисту, залучення у разі потреби додаткових сил і засобів;

цілодобове чергування (за потреби) членів оперативних груп;

посилення спостереження та контролю за ситуацією на територіях відповідно до функціонального призначення підсистеми;

3) у режимі надзвичайної ситуації:

здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми про виникнення надзвичайної ситуації на об'єктах функціональної підсистеми;

уведення в дію плану реагування на надзвичайні ситуації Держпродспоживслужби;

призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та утворення, у разі потреби, спеціальної комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

визначення зони надзвичайної ситуації;

здійснення постійного прогнозування зони можливого поширення надзвичайної ситуації та масштабів можливих наслідків;

організація робіт з локалізації і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, залучення для цього необхідних сил і засобів функціональної підсистеми;

організація та здійснення (у разі потреби) евакуаційних заходів;

організація і здійснення радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного та медичного захисту працівників об'єктів функціональної підсистеми від наслідків надзвичайної ситуації;

здійснення безперервного контролю за розвитком надзвичайної ситуації та обстановкою на об'єктах функціональної підсистеми і прилеглих до них територіях;

інформування органів управління цивільного захисту та населення про розвиток надзвичайної ситуації на об'єктах функціональної підсистеми та заходи, що здійснюються;

16. У період дії надзвичайного стану (в разі його введення) функціональна підсистема функціонує відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно із Законом України «Про правовий режим надзвичайного стану» та іншими нормативно-правовими актами.

17. В особливий період територіальна підсистема функціонує відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно із Законами України "Про правовий режим воєнного стану" та "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", а також іншими нормативно-правовими актами. Переведення функціональної підсистеми у режимі функціонування в умовах особливого періоду здійснюється відповідно до актів Президента України, Кабінету Міністрів України, плану цивільного захисту Держпродспоживслужби на особливий період.

18. Функціональна підсистема проводить свою діяльність відповідно до плану основних заходів цивільного захисту Держпродспоживслужби.

19. Органи управління функціональної підсистеми здійснюють збір, аналіз, оброблення, зберігання та передачу інформації з питань цивільного захисту та надають населенню через засоби масової інформації оперативну та достовірну інформацію про загрозу виникнення та/або виникнення надзвичайних ситуацій з визначенням меж їх поширення і наслідків, а також про способи та методи захисту від них. Оприлюднення інформації про наслідки надзвичайних ситуацій здійснюється відповідно до законодавства про інформацію.

20. Керівництво проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня на об'єктах функціональної підсистеми та управління силами цивільного захисту функціональної підсистеми, що залучаються до таких робіт, здійснює керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, який діє відповідно до статті 75 Кодексу цивільного захисту України.

21. Для безпосередньої організації і координації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня на об'єктах функціональної підсистеми утворюється штаб з

ліквідації її наслідків, який є робочим органом керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Рішення про утворення та ліквідацію такого штабу, його склад приймає керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

22. Роботи, пов'язані з реагуванням на надзвичайну ситуацію об'єктового рівня або усуненням загрози її виникнення, виконують сили цивільного захисту об'єкта функціональної підсистеми, де виникла така ситуація, з наданням їм необхідної допомоги силами цивільного захисту функціональної підсистеми, адміністративно-територіальної одиниці, на території якої розташована така установа чи організація, а також відповідними підрозділами Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Міністерства оборони України, Національної поліції України, Міністерства охорони здоров'я України тощо.

До виконання зазначених робіт насамперед залучаються сили цивільного захисту функціональної підсистеми. Уразі виникнення надзвичайної ситуації місцевого, регіонального та державного рівня до виконання цих робіт залучаються сили цивільного захисту територіальної підсистеми єдиної державної системи, її ланки.

Залучення сил цивільного захисту до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється органами управління, яким підпорядковані такі сили відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації.

Залучення сил цивільного захисту до проведення заходів цивільного захисту в особливий період здійснюється згідно з планами цивільного захисту на особливий період.

23. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації відповідного рівня у порядку, що визначається інструкціями, правилами, статутами, іншими нормативно-правовими актами та нормативними документами щодо дій у надзвичайних ситуаціях.

24. До робіт із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах функціональної підсистеми та ліквідації їх наслідків можуть залучатися на добровільних або договірних засадах громадські об'єднання за наявності в учасників, які залучаються до таких робіт, відповідного рівня підготовки у порядку, визначеному керівництвом такого об'єднання або керівником робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

25. Заходи цивільного захисту в особливий період здійснюються відповідно до плану цивільного захисту Держпродспоживслужби на особливий період та планів цивільного захисту об'єктів функціональної підсистеми на особливий період.

26. Заходи щодо цільової мобілізації передбачаються у відповідних мобілізаційних планах Держпродспоживслужби.

27. Сили цивільного захисту функціональної підсистеми, крім добровільних формувань цивільного захисту, укомплектовуються персоналом (кадрами) та забезпечуються засобами цивільного захисту з урахуванням необхідності проведення робіт у автономному режимі протягом не менше трьох діб.

28. З метою своєчасного запобігання і ефективного реагування на надзвичайні ситуації організовується взаємодія органів управління функціональної підсистеми з органами управління інших функціональних підсистем та територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Положення про єдину державну систему цивільного захисту, інших нормативно-правових актів.

29. Залежно від обставин, масштабу, характеру та можливого розвитку надзвичайної ситуації взаємодія організовується на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні, між територіальними органами Держпродспоживслужби, територіальними органами центральних органів виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, їх силами, а також об'єктами функціональної підсистеми.

30. З метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, мінімізації їх можливих наслідків, організації узгодженого реагування сил цивільного захисту на небезпечні події та надзвичайні ситуації між черговими службами територіальних органів Держпродспоживслужби, територіальних органів центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади, їх силами, а також об'єктів функціональної підсистеми організовується обмін інформацією про загрозу або виникнення небезпечної події, надзвичайної ситуації та хід ліквідації її наслідків у сфері відповідальності відповідної чергової служби.

31. Взаємодія під час здійснення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та при ліквідації їх наслідків організовується через спеціально призначені оперативні групи або представників відповідних центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, які залучаються до здійснення таких заходів.

32. Забезпечення фінансування функціональної підсистеми здійснюється за рахунок бюджетних коштів в межах бюджетних призначень, затверджених на зазначені цілі у відповідний період, та власних коштів установ Держпродспоживслужби.

Т. в. о. Голови

Ольга ШЕВЧЕНКО